

Socialutskottets yttrande

1980/81:2 y

om äktenskap med minderåriga

Till lagutskottet

Lagutskottet har beslutat bereda socialutskottet tillfälle att avge yttrande över motion 1979/80:155 av Hans Petersson i Röstanga (fp) om åtgärder för att begränsa äktenskap med minderåriga.

På lagutskottets begäran har yttranden över motionen avgivits av socialstyrelsen, statens invandrarverk, länsstyrelsen i Stockholms län samt sociala centralnämnden i Södertälje.

Utskottet

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär en kartläggning av utländska minderårigas giftermål i enlighet med vad som framförts i motionen samt förslag till åtgärder för att begränsa dessa barnäktenskap.

Kartläggningen skulle enligt motionären avse uppgifter om hur många ansökningar om minderåriga invandrarflickors giftermål som kommer in per år till länsstyrelserna och på vilka grunder sådana ansökningar bifalls eller avslås. Vidare skulle undersökas hur ofta den svenska lagstiftningen kringgås genom att flickorna tas med till sitt hemland för att giftas bort i enlighet med hemlandets lag.

Socialstyrelsen tillstyrker motionärens hemställan om en klartläggning av utländska minderårigas giftermål och förslag för att begränsa dessa barnäktenskap. Invandrarverket och länsstyrelsen tillstyrker också en sådan kartläggning och diskuterar olika former för begränsning av äktenskapen. Sociala centralnämnden föreslår att den åldersgräns som nu gäller för utländska medborgares rätt att utan dispens ingå äktenskap i Sverige, 15 år, skall höjas till 18 år.

Åldersgränsen för ingående av äktenskap är i nordisk lagstiftning 18 år. Den som är yngre kan dock få dispens. Någon nedre gräns för dispens finns inte.

I Europa i övrigt varierar åldersgränsen i allmänhet mellan 18 och 15 år för flickor. Undantag utgör Grekland där åldersgränsen är 14 år och Spanien där den är 12 år. Dispensmöjligheter finns i de flesta länder men begränsas i många fall av en nedre åldersgräns.

Svensk barnavårdslagstiftning har utformats i enlighet med principen att alla barn under 18 år som vistas i Sverige skall erhålla samma skydd mot övergrepp och olämplig behandling oavsett om de är svenska eller utländska medborgare.

Den nuvarande svenska lagstiftningen utgör ett bräckligt skydd för underåriga mot såväl påtvingade som för tidiga äktenskap i övrigt. Till problembilden vid för tidiga äktenskap för flickor hör bl. a. att skolgången och yrkesutbildningen kan bli eftersatta. Dessa omständigheter kan i sin tur leda till svåra påfrestningar och försvåra anpassningen i det svenska samhället.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts framstår det enligt socialutskottets mening som angeläget att det görs en sådan kartläggning som motionären har hemställt om. Därvid bör det som motionären föreslagit göras en undersökning av de dispensansökningar som inges till länsstyrelserna. Vidare bör bl. a. belysas i vad mån utländska flickor bosatta i Sverige ingår äktenskap tidigare än svenska flickor antingen det sker i Sverige eller vid besök i hemlandet. Socialutskottet anser att utredningen också bör omfatta förslag till åtgärder av lagstiftningsnatur eller av annat slag som framstår som påkallade med hänsyn till resultatet av den gjorda kartläggningen.

Utskottet tillstyrker således motion 1979/80:155.

Utskottet vill slutligen erinra om att tre svenska delegater i april 1980 i Europarådsförsamlingen har väckt en motion om rekommendation rörande påtvingade äktenskap med minderåriga. I motionen yrkas att ministerkommittén inbjuder medlemsstaternas regeringar att vidta erforderliga åtgärder för att tillförsäkra minderåriga bättre skydd mot påtvingade och för tidiga äktenskap. Ställning har ännu inte tagits till frågan om motionen skall bli föremål för sakbehandling.

Stockholm den 12 november 1980

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: Göran Karlsson (s), Gabriel Romanus (fp), Karl Leuchovius (m), Rune Gustavsson (c), Evert Svensson (s), Märten Werner (m), Blenda Littmarck (m), Kjell Nilsson (s), Sven-Gösta Signell (s), Kersti Swartz (fp), Stig Alftin (s), Karin Israelsson (c), Maria Lagergren (s), Märta Fredrikson (c)* och Anita Persson (s).

* Ej närvarande vid yttrandets justering.